

DNB's 'Good practices bestrijden corruptie' onder de loep

Ruud van der Mast

In 2013 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een thema-onderzoek uitgevoerd bij banken en verzekeraars. Het onderzoek richtte zich op corruptie en de bestrijding hiervan in de financiële sector. Uit dit onderzoek is gebleken dat marktpartijen behoefte hebben aan meer informatie en houvast om corruptie effectief te kunnen voorkomen en bestrijden. Op 6 maart 2014¹ kwam DNB tegemoet aan deze oproep met de publicatie van een aantal 'good practices'. In dit artikel beschouwen we de good practices van DNB vanuit een compliance-oogpunt.

Het document heeft geen formele juridische status, maar als toezichthouder zal DNB, naar verwachting, kritisch zijn ten aanzien van organisaties die de good practices in de wind slaan. Als compliance officer adviseer ik u dan ook de good practices goed te bestuderen en wanneer wordt besloten om hiervan af te wijken, dit goed te onderbouwen.

DNB heeft het document onderverdeeld in twee delen:

- I. Beheersen corruptierisico
- II. Maatregelen

Voor het gemak houd ik deze verdeling in dit artikel aan.

I. Beheersen corruptierisico

Teneinde de corruptierisico's goed te kunnen beheersen beveelt DNB aan allereerst een risicoanalyse uit te voeren om inzichtelijk te krijgen welke risico's de organisatie precies loopt. DNB onderscheidt daarbij de volgende risico's:

- geografisch risico;
- sectorrisico;
- product-/transactierisico;
- *third party*-risico;
- het risico 'persoonlijke netwerken en belangen'.

Om de aanbeveling ten aanzien van de risicoanalyse kracht bij te zetten wordt verwezen naar de wettelijke plicht voor het uitvoeren van een systematische risicoanalyse, vastgelegd in artikel 10 Besluit prudentiële regels Wft (Bpr). Helemaal vrijblijvend is deze analyse dus niet.

¹ <www.toezicht.dnb.nl/7/50-230098.jsp>

Om van analyse naar daadwerkelijke beheersing te gaan beveelt DNB aan een 4-stappenplan te volgen.

1. Identificeer risico's
2. Analyseer risico's
3. Neem passende maatregelen
4. Monitor de risico's en waar nodig: pas aan!

In dit stappenplan worden de eerder genoemde, veel voorkomende risico's in kaart gebracht en toegelicht. De lezer kan bij een aantal risico's direct een link leggen met risico's die ook worden onderscheiden bij klant-integriteit. Hier kijken we bijvoorbeeld ook naar product-, sector-, transactie- en geografische risico's. Het is dan ook passend om bij het beoordelen van klantintegriteit tevens het corruptierisico in te schatten; DNB ziet bijvoorbeeld bij *private banking* een hoger risico vanwege de nauwe klantrelatie. Het corruptierisico beperkt zich echter niet tot de doelgroep klanten, maar is ook van toepassing op *third parties* en medewerkers.

De *good practices* die DNB ten aanzien van de compliancerisicoanalyse beschrijft zijn, in mijn opinie, niet baanbrekend te noemen. *Good practices* als betrokkenheid senior management, bepalen van *risk appetite*, periodiek uitvoeren van een analyse en reproduceerbare vastlegging zal veel organisaties bekend in de oren klinken. Mogelijk is het voor een aantal organisaties wel nieuw om de specifieke risico's ten aanzien van corruptie in deze analyse op te nemen waar het op dit onderwerp eerder beperkt was tot risico's ten aanzien van belangenverstremgeling. Wanneer u zich afvraagt welke risico's dan opgenomen moeten worden, geeft het document van DNB een goede aanzet.

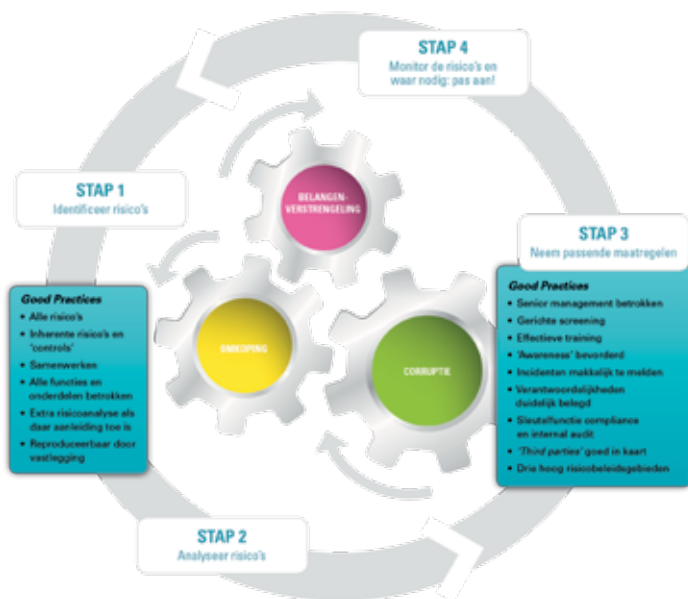
II. Maatregelen

Na het uitvoeren van de risicoanalyse is in beeld welke risico's daadwerkelijk beheerst moeten worden en kunnen passende maatregelen geïmplementeerd worden. Hierbij denkt DNB aan maatregelen op het gebied van organisatie, cultuur, governance, *third party*-risico en andere beleidsgebieden. Het is uw rol als compliance officer om het bestuur over deze maatregelen te adviseren.

Ten aanzien van cultuur beschrijft DNB het belang van de betrokkenheid van hoger management, het inrichten van een incidenten- en klokkenluidersregeling en het creëren van awareness bij verschillende (maar wel alle!) doelgroepen. Het risico op corruptie is hoger naarmate een functie meer mandaat bevat, maar om corruptie en belangenverstremgeling effectief te bestrijden dient de gehele organisatie op de hoogte te zijn van de risico's en hoe deze te signaleren.

Voor het creëren van awareness geeft DNB een aantal *good practices* zoals zij deze tijdens haar onderzoek bij marktpartijen is tegengekomen. Hoewel een aantal nuttige tips en voorbeelden wordt genoemd, zijn deze (awareness-)maatregelen niet nieuw voor de sector. De winst zit hem juist in het daadwerkelijk toepassen van deze maatregelen in plaats van het voor kennisgeving aannemen.

DNB geeft op het gebied van cultuur ook een *good practice* ten aanzien van het uitvoeren van (pre) employment screening. Dit specifieke voorbeeld is interessant, omdat het verder gaat dan wat gebruikelijk is in de sector. DNB benoemt expliciet het gevaar van bepaalde persoon-

Figuur: In de 'good practices' presenteert DNB onder andere een risicobeheersingscyclus die wordt voorgesteld als standaard voor alle banken en verzekeraars. Een standaard die deze marktpartijen in staat zou moeten stellen passende maatregelen te nemen om risico's in relatie tot corruptie en omkoping te beheersen.

lijkheidskenmerken en stelt voor om deze kenmerken en risico's in kaart te brengen en te analyseren tijdens de sollicitatieprocedure. Hierdoor kan een beter beeld gevormd worden over het karakter van de sollicitant; een nadeel is dat dit veel tijd kost. Vanuit praktisch oogpunt zou dit daarom met name een goede maatregel zijn voor integriteitsgevoelige functies en dient deze *best practice* risicogebaseerd te worden toegepast.

Op het gebied van governance adviseert DNB om de taken, verantwoordelijkheden en managementinformatie onder de loep te nemen bij het vaststellen, implementeren, reviewen, monitoren en updaten van beleid en procedures. DNB deelt hierbij expliciet een rol toe aan senior management, compliance en audit. Compliance wordt hierbij geacht om minimaal twee keer per jaar aan het bestuur en de raad van commissarissen te rapporteren over het beleid en incidenten ten aanzien van corruptie.

Ten aanzien van het *third party*-risico is DNB meer specifiek in de aanbevelingen. Vermoedelijk omdat de analyse van dit risico voor veel organisaties relatief nieuw is. DNB adviseert marktpartijen in hun *third party*-beleid onder andere een kwalificatie en classificatie van de risico's, een relation due diligence, een escalatie-mogelijkheid, een *right to audit*, een 4-ogen principe en een betalingsmonitoring op te nemen. Beschouwend zijn dit essentiële maatregelen om het corruptierisico te kunnen beheersen. Veel organisaties hebben er al voor gekozen om hun CDD-beleid uit te breiden naar een RDD beleid waarin de 'C' van *customer* wordt vervangen door een 'R' van *relation*. Effectief betekent dit dat er ook een integriteitsonderzoek en risicoclassificatie plaatsvindt bij het aangaan van relaties met bijvoorbeeld samenwerkingspartners om, onder andere, het corruptierisico te kunnen beheersen.

Als laatste beschouw ik het advies van DNB met betrekking tot het drietal hoogrisicobeleidsgebieden. Dit zijn:

1. 'Gifts, hospitality & entertainment',
2. 'donaties, liefdadigheid en sponsoring' en
3. de 'persoonlijke netwerken en belangen'.

Het corruptierisico bij deze onderwerpen is hoog. Daarom geeft DNB gedetailleerde *good practices* om het corruptierisico te beheersen. Hoewel de aanbevelingen ook hier niet baanbrekend zijn, is wederom de grote

winst te behalen in het daadwerkelijk doorvoeren van deze *good practices* in de eigen organisatie. Ik adviseer compliance officers dan ook om aan de hand van de aanbevelingen van DNB het huidige beleid te reviewen en waar nodig aan te passen of uit te breiden.

Overwegend

Hoewel de aanbevelingen in het document 'Good practices bestrijden corruptie' voor veel organisaties bekend in de oren zouden moeten klinken, is het goed dat DNB haar aanbevelingen op een rijtje heeft gezet. Het is mijn ervaring dat veel organisaties wel weten hoe het zou moeten, maar dat de daadwerkelijke uitvoering moeilijk of niet te realiseren is.

DNB geeft een nuttig overzicht van de belangrijkste risico's die in het kader van corruptie kunnen worden onderscheiden. Deze risico's kunnen marktpartijen toevoegen aan hun compliancerisicoanalyse voor zover deze nog niet uitgebreid was met corruptierisico's. De analyse van deze risico's zal echter door elke instelling afzonderlijk uitgevoerd moeten worden en hier kunnen de *good practices* prima voor worden gebruikt. Mijn advies is dan ook om het document kritisch te bestuderen en de relevante *good practices* op te volgen.

Ruud van der Mast is directeur bij het Nederlands Compliance Instituut. Voor meer informatie kunt u contact met hem opnemen. Tel. 088 99 88 100 of vandermast@compliance-instituut.nl.

